

Kroniek

C. van Dijk

Laconieke kerk

In *De Reformatie* van 21 mei schreef prof.dr. Ad de Bruijne een reactie op de brochure van ds. Wilschut. Deze brochure draagt de naam: *Afscheiding?* Dr. Wilschut maakt daarin duidelijk dat er ondanks grote zorgen over onze kerken nu geen goede reden is om de GKv te verlaten.

De Bruijne bespreekt de brochure op een waarderende toon: de benadering van dr. Wilschut via het onderscheid dat Calvijn maakt tussen fundamentele en niet-fundamentele geloofsstukken, spreekt hem aan. Stevige kritiek op de kerk hoeft de kerk niet te breken. Dat deed de stevige kritiek van Paulus in zijn brieven ook niet.

Tegelijk voegt hij er nog een derde categorie aan toe: er zijn ook verschillen die minder geladen zijn. Die niet raken aan de fundamentele, zelfs niet aan de niet-fundamentele geloofsstukken. En discussies die daarover gaan, dien je laconiek en ontspannen te voeren.

Deze derde categorie wordt door De Bruijne gemist in de brochure van Wilschut. Alle discussies in de kerk worden met een grote geladenheid gevoerd. Alles staat onder permanente hoogspanning. De Bruijne ziet daarin 'een typisch vrijgemaakt trekje van vroeger'. '... ook kleinere verschilpunten (werden) via enkele dwingende redeneerstappen opgeblazen tot principiële kwesties waarover je voor Gods aangezicht alleen geladen kunt discussiëren.'

'Klassieke vrijgemaakten' zouden zich niet serieus genomen voelen als kwesties als minder ernstig worden benoemd.

Verder verwijt de hoogleraar dr. Wilschut dat hij de huidige verschilpunten in de kerk onder de ene noemer van de secularisatie brengt. De gerichtheid op God wordt ingewisseld voor de gerichtheid op de mens en zijn behoeften. Enerzijds valt de hoogleraar hem daarin bij, anderzijds zegt hij dat veel discussiepunten in zichzelf onontkoombaar zijn en niet automatisch samenhangen met een verkeerde mensgerichtheid. De samenleving is veranderd van een verzuilde samenleving in een netwerksamenleving. Het is niet goed om daarin bij de ander kwade trouw te vermoeden.

Naïeve kerk

Wat ik me bij het lezen afvroeg, was of het kwade trouw is wat mensen mensgericht maakt. Dat lijkt me niet het geval. Het is geen kwade trouw, het is naïviteit. En de laconieke houding die De Bruijne ons wil aanleren, komt op mij erg naïef over. We moeten juist gewaarschuwd worden voor de mensmiddelpuntigheid van onze tijd. We hebben profeten nodig in plaats van mensen die ons vertellen dat het allemaal wel zal meevallen en zo'n vaart niet zal lopen. De kerken moeten gewaarschuwd worden voor religie die deel uitmaakt van ons project 'hoe word ik gelukkig'. Dat moet met behulp van de Schrift worden doorgeprikt. Om ons terug te brengen bij de dienst aan de levende God.

De openheid die De Bruijne verdedigt, heeft iets goeds. Je moet er echt werk van maken om 'alle dingen te beproeven en het goede te behouden' (1 Tess. 5:21). Daardoor kunnen we als kerken werkelijk groeien. Ik ben bereid om te leren van modernen, evangelischen en charismatischen. Tegelijk houdt zijn betoog iets abstracts, omdat hij verzuimt voldoende in te

kleuren wat dan in de door Wilschut aangedragen onderwerpen valt onder laconiek te benaderen zaken. Als dat zou gaan over de kleur van de liftknopjes, zoals collega Jasperse eens verzuchtte, dan heb ik er begrip voor. Maar het wordt amper ingevuld.

We krijgen bijvoorbeeld de indruk dat de afschaffing van de middagdienst voor De Bruijne daaronder valt. De praktijk heeft die afspraak van twee diensten per zondag al ingehaald, schrijft hij. Dat is in mijn ogen tamelijk naïef opgeschreven. Dat lijkt op capituleren zonder strijd. En dat zal de hoogleraar toch niet bedoelen...

Laat hij duidelijker markeren welke onderwerpen voor een laconieke benadering in aanmerking komen. Van zijn schrijven gaat nu de suggestie uit dat de geladenheid van Wilschut nogal eens over zaken van ondergeschikt belang gaat.

Er zijn allerlei uitdagende discussiethema's denkbaar. Maar waarom er dan een principiële voorrang moet zijn voor het ontspannen gesprek, lijkt me nogal arbitrair. Waarom moet de laconieke houding voorrang hebben boven de profetische? We moeten samen zoeken naar de weg van de Here in het hier en nu. In de wereld van vandaag. Maar waarom laconiek daarbij de voorrang moet hebben boven geladen?

Argeloosheid en naïviteit kunnen ons opbreken.

Wilschut wijst op mensmiddelpuntigheid in de kerken. Dat dienen we niet als een in zichzelf waardevrij gegeven te beschouwen. Het wezen van de zonde heeft altijd te maken met mensmiddelpuntigheid. Daarom moet er altijd goed worden opgelet als dat verwijt klinkt.

Die zonde bedreigt een eenvormige kerk waarin iedereen hetzelfde doet en hetzelfde gelooft. Wat zijn we trots op wat we hebben bereikt.

Diezelfde zonde bedreigt ook een moderne kerk die inzet bij het individu. De cultuurkritiek moet een spa dieper.

De weg van de Heer is meestal tegendraadser dan je denkt.

Afgesloten 31 mei 2010.